

Test Kitabı ve Ders Kitabı Okuma Kuralları

Test kitabı ya da ders kitabı okumak roman ya da hikaye okumaktan farklı bir durum içerdiğinden kendine özgü farklı kuralları da vardır. Her şeyden önce bu tür kitapları okuyan kişinin diksiyonunun düzgün olması, kelimeleri ve cümleleri tane tane okuması ve yaptığı vurgulara dikkat etmesi gerekmektedir. Test ya da ders kitaplarını okurken uyulması gerekli kuralları aşağıda sıralıyoruz. Lütfen böyle bir kitap okumadan önce bu kuralları dikkatli okuyun.

Test sorusu okuma kuralları

1. Soru Okuma Biçimi: Bir soru okunmaya başlanırken önce kaçınıcı soru olduğu seslendirilmeli, soru metninin okunmasının ardından seçeneklere geçilmeden önce "seçenekler" denilmelidir. Seçeneklerde okunduktan sonra 2-3 saniye kadar beklenip, sorunun yanıtı söylenmelidir. (Yanıt Diyarbakır şeklinde). Yanıtlar hemen sorunun ardında yazmıyorsa bile bir başka tarafınızda cevap anahtarını bulundurarak soruların yanıtlarını hemen biten sorunun ardından verilmesi oldukça önemlidir.

Örnek: Soru 1: Atatürk'ün;

_ Türk Tarih Kurumunu açması,
_ Arkeolojik kazıları başlatması
gibi uygulamaları, aşağıdaki bilim dallarından
hangisini geliştirmeye yöneliktir?

Seçenekler:

A) Dinî bilimleri B) Fen bilimlerini
C) Matematik D) Sosyal bilimleri

Yanıt: Diyarbakır

2. Paragraf Soruları: Paragraf sorularının okunması sırasında uzun bir paragraf ile karşı karşıyaysak önce soru kökeni, daha sonra paragraf metni ve daha sonra tekrar sorunun kökeni okunmalı, en sonunda da seçeneklere geçilmelidir.

Örnek:

Soru 15: Bu parçanın yazarı, kutu resmi çizerken ne düşünmüştür?

Küçük çocuk benden bir kuzu resmi çizmemi istedi. Hemen kağıdı kalemi aldım elime. Fakat beğendiremedim yaptığım resimleri. En sonunda "İstedığın kuzu bunun içerisinde." Diyerek hava delikleri olan bir kutu çizdim. Küçük çocuk, hayalindeki kuzu resmini görmüşçesine sevindi.

Bu parçanın yazarı, kutu resmi çizerken ne düşünmüştür?

Seçenekler ...

3. Numaralı Cümleler: Bir soru içerisinde numaralandırılmış cümleler varsa ve soru seçeneklerinde bu numaralı cümlelere atıf yapılarak yanıt isteniyorsa, önce soru metni okunur, seçenekler ifadesi kullanılarak seçeneklere geçilir ve seçeneklerde önce referans verilen numara adları, daha sonra da o numaralı cümleler okunur.

Örnek:

Soru: 10: Bu paragraftaki numaralandırılmış cümleler dört ayrı masaldan alınmıştır. Aşağıdakilerin hangisinde aynı masala ait cümleler bir arada verilmiştir?

Seçenekler:

- A) 1, 3, 4, 7: (1) Gölün kuruması ise, en çok iki kazla bir kurbağayı rahatsız etmiş. (3) Sevgili dostum fare, geçmiş olsun, nasıl oldu da girdin şu kapana? (4) Deniz gittikçe kabarıyor. (7) Zaten başka çıkar yolları yokmuş; gittikçe kuruyan, bataklık bir yerde yaşamak çok zormuş.
- B) 2, 3, 4, 6: (2) Ne yapalım ne edelim, diyerek üç arkadaş kafa kafaya vermişler.(3) Sevgili dostum fare, geçmiş olsun, nasıl oldu da girdin şu kapana? (4) Deniz gittikçe kabarıyor. (6) Sonunda içlerinden birisinin aklına, başka bir yere göç etmek gelmiş.
- C) 3, 4, 5, 6: (3) Sevgili dostum fare, geçmiş olsun, nasıl oldu da girdin şu kapana? (4) Deniz gittikçe kabarıyor. (5) Tilki bakmış sesin geldiği yöne, gördüğünden bir şey anlayamamış. (6) Sonunda içlerinden birisinin aklına, başka bir yere göç etmek gelmiş.
- D) 1, 2, 6, 7: (1) Gölün kuruması ise, en çok iki kazla bir kurbağayı rahatsız etmiş. (2) Ne yapalım ne edelim, diyerek üç arkadaş kafa kafaya vermişler. (6) Sonunda içlerinden birisinin aklına, başka bir yere göç etmek gelmiş. (7) Zaten başka çıkar yolları yokmuş; gittikçe kuruyan, bataklık bir yerde yaşamak çok zormuş.

Yanıt: Diyarbakır

4. Altı Çizili Kelimeler: Soru cümlesi ya da seçeneklerde bir sözcüğün altı çizilmişse cümle sonunda altı çizili sözcük veya sözcüğünün altı çizili denilerek bu sözcük belirtilmelidir.

Örnek:

Soru 14: Uygurlardan günümüze mal edinme, satış protokolü, ipotek senedi, ortaklık kurma, evlatlık verme, iş sözleşmesi, vasiyetname, vakıfname gibi hukuki konuları kapsayan belgeler kalmıştır. Buna göre Uygurlarla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

Söylenemez sözcüğünün altı çizili.

5. Boşlukların seslendirilmesi: Soru içerisinde boş bırakılan bir ifadeye yer verildiyse, o yerin boş bırakıldığını ifade etmek için "nokta nokta" denilmelidir.

Soru cümlesi içerisinde doldurulması gereken bir boşluk ve seçenekler arasında bu boşluk yerine koyulacak öğeler bulunuyorsa, seçenekler seslendirilirken soru cümlesi ve yerine gelen boşluk birlikte okunmalıdır.

Örnek:

Soru 3: Bu cümlede boşbırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

Yağmurun yağmasını dört gözle bekliyorum(nokta nokta) suyumuzun bitmesinden korkuyorum.

A)fakat

Yağmurun yağmasını dört gözle bekliyorum fakat suyumuzun bitmesinden korkuyorum.

B) çünkü

Yağmurun yağmasını dört gözle bekliyorum çünkü suyumuzun bitmesinden korkuyorum.

C) ama

Yağmurun yağmasını dört gözle bekliyorum ama suyumuzun bitmesinden korkuyorum.

D) ne var ki

Yağmurun yağmasını dört gözle bekliyorum ne var ki suyumuzun bitmesinden korkuyorum.

Yanıt : Bursa

Seçeneklerde boşlukların yerine gelecek ögeler sorudaki cümle ile birlikte okunduğunda dinleyiciye yanıtın ipucunu veriyorsa, bu durumda soru cümlesi ve seçenekler birleştirilmemelidir.

Örnek:

Soru 19: "AĞAÇ" kelimesine aşağıdaki eklerden hangisi getirilirse "Ç" harfi "C"ye dönüşür?

A) -MIŞ B) -TA C) -LAR D) -IM

Yanıt : Diyarbakır

- 6. Parantezler:** Sorularda parantez içerisinde bir ifade varsa parantez içinde denilerek gerekli ifade okunmalı, daha sonra bir saniye kadar beklenilip okunmaya devam edilmelidir. Matematiksel ifadelerin olduğu sorularda ise parantezlerin açılıp kapandığı "aç parantez" "kapa parantez" şeklinde belirtilmelidir.
- 7. Yazım Hataları:** Noktalama işaretleri ya da sözcüklerin ayrı veya bitişik yazılması ile ilgili sorularda bu hataların arandığı cümlelerdeki tüm noktalama işaretleri (nokta, virgül, kesme, da, ki işareti ...) kelimelerin ayrı ya da bitişik yazıldığı haller tane tane okunmalı bu sorularda hangi bilgilerin okunacağı, okuma öncesinde belirlenmelidir.

Ders Kitabı Okuma Kuralları

Ders kitabı okunması sırasında test kitabı okuma kurallarıyla benzerlikler göstermektedir. Test kitabı okurken bahsettiğimiz altı çizili kelimeler yazım hatalarıyla ilgili bölümler, parantez işaretleri, ders kitaplarında da aynen uygulanmalıdır. Bunların yanı sıra aşağıdaki hususlara dikkat edilmesi yararlı olacaktır.

- 1. Sayfa Numaraları:** Ders kitaplarında roman ve hikayelerin aksine her yeni sayfaya geçildiğinde sayfa numarası söylenmelidir. Eğer yeni sayfaya geçildiğinde cümle tam bitmemişse sayfa numarası cümlenin bitiminden sonra söylenmelidir.
- 2. Tabloların Okunması:** Metin içerisinde bir tablo ile karşılaşıldıysa önce satır yada sütun başlığı daha sonra da hücre içindeki bilgi seslendirilmelidir.

Örnek:

Türkiye'deki Dağlar

ADI	YÜKSEKLİĞİ	BULUNDUĞU BÖLGE
Ağrı	5137 m	Doğu Anadolu
Nemrut	2150 m	Güneydoğu Anadolu
Erciyes	1770 m	İç Anadolu

Yukarıdaki tabloyu şöyle seslendirin. Türkiye'deki Dağlar

Adı: Ağrı

Yükseklığı: 5137 m

Bulunduğu Bölge : Doğu Anadolu

Adı: Nemrut

Yükseklığı: 2150 m

Bulunduğu Bölge: Güneydoğu Anadolu

Adı: Erciyes

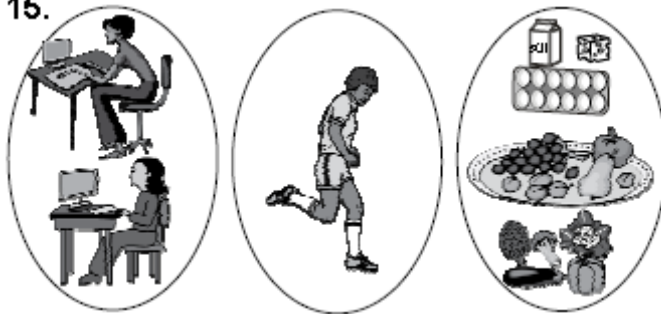
Yükseklığı: 1770 m

Bulunduğu Bölge: İç Anadolu itiminin ardından söylenmelidir.

3. Resimlerin seslendirilmesi: Okunacak pasajda bir resim varsa bu resim dinleyicinin en kolay anlayacağı şekilde betimlenmelidir. Bu tür sorularda önce resmin betimlemesi seslendirilmeli, daha sonra soru okunmasına geçilmelidir.

Örnek:

15.

Birinci resimde bilgisayar karşısında sandalyeye yaslanıp dik oturmuş biri ders çalışıyor yine aynı resimde diğer bir kişi sırtını sandalyeye yaslamadan eğilerek ders çalışıyor. İkinci resimde spor formalı bir çocuk koşuyor. Üçüncü resimde yumurta,süt, peynir, çeşitli sebze ve meyveler bulunuyor.

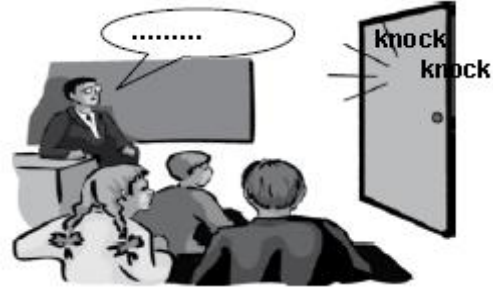
Örnek:

Resimde dört vagonu olan bir tren görüyoruz. Birinci vagonun üzerinde dünya, ikinci vagonun üzerinde Güneş'in etrafında, üçüncü vagonun üzerinde neşeyle, dördüncü vagonun üzerinde dönüyor yazıyor.

3. İngilizce soru ve metinlerdeki resimler: İngilizce sorulardaki resimler Türkçe olarak betimlenmelidir.

Örnek:

Resimde öğretmen masasında oturan bir öğretmen ve üç öğrenci görüyoruz. Bu sırada sınıfın kapısı çalınıyor.

5. Yabancı Kelimeler: Roman ve hikayelerin aksine ders kitaplarında geçen yabancı isim ve kelimelerin yazılışları oldukça önemli olabilir. Bu nedenle okuduğunuz ayırım içinde böyle kelimeler varsa 15-20 dakikalık okuma yaptıktan sonra ayırım sonunda o ayırım içinde geçen kelimeleri not alıp harf haf kodlanması gerekmektedir.